

המלחמה בעזה בראי השיח הג'האד הגלובאלי

נדמה כי מבצע "צוק איתן", שהחל ב-8 ביולי 2014 במטרה למגר את איום ירי הטילים של חמאס מרצועת עזה על יישובי ישראל, היה אמור לחולל תמורה משמעותית בשיח הג'האד הגלובאלי במובן של הגברת הרטוריקה המיליטנטית נגד ישראל. זאת בהסתמך על ההשפעה שעורר מבצע "עופרת יצוקה" בשנת 2009 על השיח הג'האדי עת גינו השיח' אבן לאדן והשיח' איימן אל-טואהירי, מנהיגי ארגון אל-קאעדה, את ישראל וקראו לשחרורה של פלסטין.¹ לאורך כל תקופת מבצע "צוק איתן" לא נשמעה התבטאות אחת מבכירי הנהגת ארגון אל-קאעדה דוגמת השיח' איימן אל-טואהירי ואף לא מצד השיח' אבו בכר אל-בעידאדי, מנהיג ה-IS, הארגון המתחרה לארגון אל-קאעדה, בנושא המלחמה בעזה. היקפו הדל של השיח הג'האדי, התגובות הרפות של פעילי ג'האד בנושא, והצטמצמות התבטאויותיהם בהבעת סולידאריות עם תושבי עזה מלמדים שהמלחמה בעזה נדחקה לשולי השיח הג'האדי. מאמץ חריג בנושא לקדם את הבעיה הפלסטינית אל ראש סדר היום ניכרה רק באמצע אוגוסט השנה עם פרסום כתב עת חדש באנגלית בשם "Palestine - Betrayal of the Guilty Conscience" על-ידי ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, וזאת כדי להדגיש שהבעיה הפלסטינית לא נזנחה וכי ההתמודדות עימה נדחית לשלב מאוחר יותר.

ארגון **אנצאר אל-שריעה בתוניסיה**, ארגון המזוהה עם הג'האד הגלובאלי בתוניסיה, פרסם באמצעות זרוע ההסברה שלו "אל-ביארק", הודעה בה הביע סולידאריות והבנה לכאבם של המוסלמים בעזה.² בגלוי דעת אחר שפרסם לכבוד עיד אל-פטר, כרך את בעייתם של המוסלמים בעזה עם מוסלמים אחרים בעולם הנמצאים גם הם

¹ מבצע עופרת יצוקה היה מבצע צבאי רחב-היקף שהוביל צה"ל ברצועת עזה בין התאריכים: 27 בדצמבר 2008 עד ה-18 בינואר 2009, בעקבות ירי טילים בלתי פוסק מהרצועה על אזרחים ויישובים בדרום ישראל. בעקבות המבצע יצאו השיח' אבן לאדן והשיח' איימן אל-טואהירי, מנהיגי ארגון אל-קאעדה, במספר הצהרות נגד ישראל וקריאות לשחרור פלסטין. להרחבה אודות השיח הג'האדי שהתפתח בעקבות מבצע זה ולאחריו ראו:

ICT's JWMG, "Israel through the Prism of a Re-evaluation of the Seven Stage Plan" <http://bit.ly/1shuaLL>

<http://bit.ly/1ouyfbV> 12.7.14²

באזורי קונפליקט דוגמת בורמה ווזיריסטאן.³ אבו חארת' אל-מקדסי, חבר ארגון סלפי ג'יהאדי בסוריה בשם "צבא אנצאר אל-שריעה" הסתפק בקלטת ווידאו התומכת בתושבי עזה.⁴ כמה פעילי IS הסתפקו בהנפת כרוזים להבעת תמיכה עם תושבי עזה.⁵ בכתב העת Dabiq שיצא בסוף יולי השנה באנגלית מטעם IS, הקדיש העורך פסקה אחת למלחמה בעזה והדגיש כי דרכו של הארגון אינה מילים אלא במעשים: "Its actions speak louder than its words" and it is only a matter of time and patience before it reaches Palestine to fight the barbaric Jews and "kill those of them hiding behind the gharqad trees - the trees of the Jews". בנוסף הדגיש הארגון כי יילחם בכל מה שיעמוד בפני פלסטיין.⁶

פעילי דעאש בסוריה מנופפים בכרזות תמיכה בתושבי עזה

תגובה יוצאת דופן יחידה ניתנה מפי השיח' עלי מחמוד ראג'י, הדובר הרשמי של תנועת אל-שבאב אל-מג'אהדין, שלוחת ארגון אל-קאעדה בסומאליה. סוכנות הידיעות "שהאדה", המייצגת את תנועת אל-שבאב אל-מג'אהדין, פרסמה חלק מדרשת יום שישי שנשא סביב המלחמה בעזה ב-25 ביולי. לדבריו, ישראל, ארה"ב ואומות כופרות אחרות עשו יד אחת כדי לחסל את המוסלמים בעזה, ילדים, נשים וזקנים. הוא הוסיף כי מדינות ערב הנמצאות בשכנות לעזה לא נקפו אצבע כדי לסייע לאחיהם בעזה ואף סייעו ליהודים בסגירת הגבולות בפניהם. לדבריו,

³ <http://justpaste.it/geo5> 28.7.14

⁴ <https://twitter.com/alfwaris1> 18.7.14

⁵ https://twitter.com/al_khansaa2/status/488786476294213632/photo/1 15.7.14

⁶ Dabiq, July 2014, p.4.

האוי"ם נושא גם כן באחריות מכיוון שבחר לעמוד בצד ולהסתפק בגינוי בלבד. נוכח זאת קרא ראגי למוסלמים לצאת בתגובות נקם נגד כל יהודי העולם: "היהודים פזורים בעולם וכספם נמצא בכל מקום. לפיכך, על המוסלמים לפגוע ביהודים וברכושם בכל מקום, ולסייע לאחיהם המוסלמים בעזה". לבסוף, טען כי מי שעומד מאחורי פלישת האויבים לסומאליה דוגמת קניה, הם היהודים. מכאן שיש לפעול בחירוף נפש מול האויב כדי להימנע מגורל דומה הפוקד את המוסלמים בעזה.⁷ יש לציין כי התבטאות זו לא זכתה להבלטה בפורומים הגיהאדים ומקורה ברשתות החברתיות.

לעומת התגובות הרפות של פעילי הגיהאד האסלאמי, בלטה השתתפות ערה של כל הארגונים הסלפים הגיהאדים

בתמונה מסר מאיים מפני בכיר בארגון אנצאר בית אל-

מקדם לפגוע ביהודים

הפלסטיניים במלחמה (ראו נספח), הן ברמת השטח והן ברמת ההסברה תוך שימוש נרחב ברשתות החברתיות,⁸ אם כי בקנה מידה מינורי בלבד ובמידה פחותה מזו של תנועת החמאס והגיהאד האסלאמי. כך לדוגמא, נטלו הארגונים אחריות על שורת שיגורי טילים לעבר יישובי ישראל ופרסמו סרטוני הסברה וראיונות עם מפקדי גיהאד פלסטיניים על המלחמה. ארגון **אנצאר בית אל-**

מקדס, לדוגמא, נטל אחריות על ירי מספר טילים לעבר העיר אילת. אחד מבכירי הארגון אף ביקש להעביר "מסר ליהודים אויביו של אלה. אל תחשבו שהמערכה שלנו עם משתפי הפעולה הבוגדים שלכם במצרים מסיחה את דעתנו ממכם. מדובר בחלק מהכנה והערכות לקראת המערכה הגדולה של המג'אהדין נגדכם. חכו והמתינו לצבאות המג'אהדין שיגיעו ממצרים, מעיראק ומהלבאנט". ניתן לציין, כי ארגון סלפי גיהאדי פלסטיני בשם **פלוגות יחיא עיאש**, אשר שיגר טילים לעבר ישראל מעזה, פעל מטעם **גדודי עבדאללה עזאם**, ארגון סלפי גיהאדי היושב בלבנון.

ב-16 באוגוסט 2014 נדמה כי **חל שינוי במגמה לקידום הבעיה הפלסטינית אל התודעה** עם פרסומו של כתב עת גיהאדי חדש בשפה האנגלית בשם "Palestine - Betrayal of the Guilty Conscience" (24 עמודים) על ידי מוסד

⁷ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1510029469228649> 26.7.14

⁸ ראו לדוגמא דף טוויטר המרכז את כלל ההתבטאויות והסרטונים של הפלגים הסלפים הגיהאדים הפלסטיניים במהלך המלחמה בעזה: #الحصاد_السلفي_في_عدوان_2014.

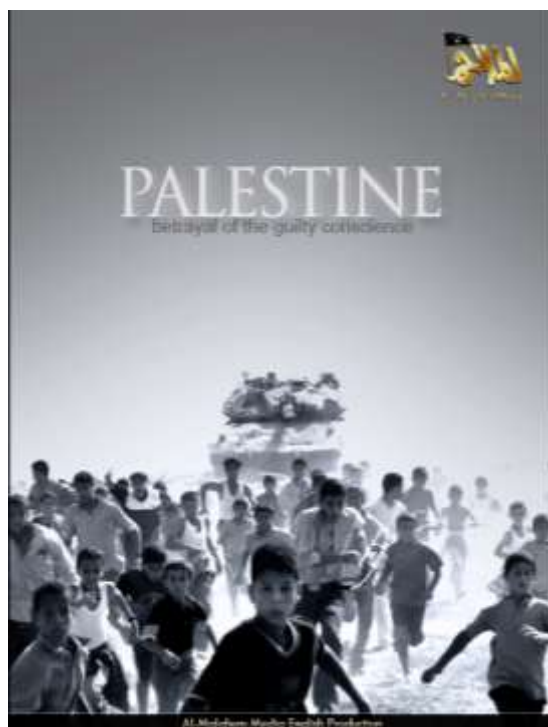
התקשורת אל-מלאחס, המשמש במה לפרסומיו הרשמיים של ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב. עם זאת, דברי ההקדמה של עורך כתב העת מלמדים כי חשיבות "שחרור פלסטין" מידי ישראל, אמנם לא סרה מעיני המג'אהדין, אך בעת ובעונה אחת הם מלמדים גם כי אין בכוונת פעילי הג'יהאד הגלובאלי לסייע לפלסטינים בשלב זה בלחימה נגד ישראל. זאת בשל התמיכה שלה זוכה ישראל מצד ארה"ב ומדינות ערב השכנות. לפיכך, שומה על המג'אהדין לקדש מלחמה ראשית נגד משטרי ערב ויעדים אמריקאים. מכאן, שהלחימה נגד ישראל אמורה להידחות לשלב מאוחר יותר עת יבשילו התנאים כאשר משטרי ערב ייחלשו והאחיזה האמריקאית באזור תחלש גם היא באופן משמעותי. לפיכך, מתנחם העורך בעובדה כי כתב העת הנוכחי אמור לשמש מעין מדריך שיספק כלים עבור הפלסטינים לגבי אופני התחמשות עצמית ובניית פצצות.

דברי הקדמת העורך לכתב העת החדש

למעשה, כתב העת החדש מזכיר בחזותו את כתב העת "Inspire", היוצא גם כן מטעם ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב ופונה לקהלים מוסלמים בארצות המערב כדי לקדם ג'יהאד אינדיבידואלי. כת העת מכיל אסופה של מאמרים ונאומים מפי בכירי ג'יהאד חיים ומתים, שרובם התפרסמו בעבר בגיליונות קודמים של Inspire ובפרסומים אחרים

סביב חשיבות הבעיה הפלסטינית. הוא מכיל גם הסברים מפורטים ומאירים שהתפרסמו גם הם בגיליונות קודמים של Inspire כיצד לבנות פצצות, מכוניות תופת וכדומה כדי לקדם ג'יהאד אינדיבידואלי נגד יעדים ישראליים ואמריקאיים.⁹

עמוד השער של כתב העת

⁹ 20.8.14 <https://twitter.com/AladeebShaker/status/502108563389444096>

מצרים כאויבת המוסלמים

במהלך המלחמה עסקו פעילי הג'יהאד גם בחלקה של מצרים במלחמה על עזה. אלו הביעו מורת רוח מאופן התנהלותה של מצרים ותיארו אותה כאויבת מסוכנת לשלום של המוסלמים ובצורך להגביר את פעילות הטרור נגדה. ארגון **אנצאר בית אל-מקדס** לדוגמה, האשים את צבא מצרים בשיתוף פעולה עם ישראל במלחמה על עזה, בסגירת מעבר הגבול רפיח ובמניעת הגשת טיפול רפואי לפצועים פלסטיניים. נוכח זאת, שיגר הארגון איומים לפגוע באנשי הביטחון המצריים. איום זה התפרסם ב-23 ביולי לאחר שחיל האוויר הישראלי חיסל שלושה מפעילי הארגון בחצי האי סיני בעת שיגור טילים לעבר דרום ישראל. הארגון עצמו מימש את איומו ונטל אחריות על חיסולם של כמה קציני צבא מצריים בטענה שהיו אחראים על שמירת גבולות ישראל ועל הסגר על תושבי עזה.¹⁰

צבא האומה הסלפי בירושלים, ארגון סלפי ג'יהאדי פלסטיני, הביע מורת רוח מהגיבוי המצרי שניתן למבצע הצבאי של ישראל והדגיש כי ניכרת בכך הפרה בוטה של עקרונות האסלאם. הארגון קרא לחכמי ההלכה במצרים ובני העם המצרי להתאחד ולפעול להחלפתו של נשיא מצרים, עבד אל-פתאח אל-סיסי באמצעות ג'יהאד. בנוסף, קרא הארגון להגביר את פעולות הטרור נגד אנשי הביטחון המצריים. הארגון גינה גם את אבו מאזן, ראש הרשות הפלסטינית, וכינה אותו בוגד וכופר בשל הידוק יחסיו עם ישראל. לדברי הארגון, מטרתו להקים חיליפות אסלאמית על חורבות המדינה היהודית, שתהווה בסיס לכיבוש רומא.¹¹ השיח' אבו קתאדה אל-פלסטיני, היושב בכלא הירדני, התבטא גם הוא בגנות א-סיסי ותיאר אותו כרשע יותר מבשאר אל-אסד.¹²

השיח' אבראהים רביש, אידיאולוג בכיר בארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, ניצל את הלחימה בעזה כדי לנגח את המשטר המצרי והסעודי. בקלטת ווידאו שהתפרסמה ב-12 באוגוסט על ידי מוסד התקשורת אל-מלאחם, הדגיש אל-רביש כי שליטי ערב הסעודית שכרו את אל-סיסי כדי להדק את המצור על רצועת עזה ולסגור את הגבול עם עזה במהלך המבצע נגד חמאס. לראייתו, ישראל משולה לכיסא הנשען על רגליים המשולות לשליטי ערב "הבוגדים".

¹⁰ https://twitter.com/Ansar_B_Almqds/status/493863222647463936 28.7.14

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=k8oyTeXJFNY> 27.7.14

¹² <http://assawsana.com/portal/pages.php?newsid=182389> 19.7.14

פגיעה באחת מרגלי הכיסא תוביל לקריסת הכיסא, קרי פגיעה באחד ממשטרי ערב המשתפים פעולה עם ישראל תוביל לפגיעה קשה בביטחונה של ישראל.¹³

קטע מנאומו של השיח' אברהים אל-רביש

סיכום

לסיכום, ניכר כי המלחמה בעזה לא תפסה נתח נרחב בשיח פעילי הגיהאד הגלובאלי ונדחקה אל שוליו. זאת בניגוד גמור לפלגים הסלפים הגה'אדים הפלסטיניים ברצועת עזה ובחצי האי סיני שנדרשו למערכה. ייתכן, כי הכרזת IS על הקמת הח'ליפות האסלאמית בעיראק-סוריה בסוף יוני ופעילותה האינטנסיבית בעיראק המאיימת לגרום לקריסתו של השלטון המרכזי, השסע הגובר בין פעילי ארגון אל-קאעדה ופעילי ISIS בסוריה, ההתדרדרות בביטחון בלוב והירידה במעמדו של אל-ט'אהירי בעקבות שסע זה, היו במוקד השיח הגיהאדי הגלובלי ודחקו לשוליים טיפול ושיח בנוגע למלחמה בעזה. בנוסף, ניתן ללמוד דרך התייחסותו של ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב לחימה ביו חמאס לישראל (נאומו של אל-רביש וכתב העת החדש בנושא) כי בראש סדר יומם של פעילי הגיהאד הגלובאלי ניצבת הלחימה נגד משטרי ערב ונגד האינטרסים האמריקאיים באזור. הלחימה נגד ישראל תופסת גם היא מקום מרכזי אך איננה ישימה כעת ונדחית לשלב מאוחר יותר עם היחלשותם של משטרי ערב השכנים למדינת ישראל והחלשות השפעתה של ארה"ב באזור.

¹³ 12.8.14 <http://al3aren.com/vb/showthread.php?t=3594>

נספח

רשימת ארגונים סלפים גה'אדים בולטים אשר נטלו אחריות על שיגור טילים ורקטות לעבר שטחה של ישראל במהלך מבצע "צוק איתן":

 <p>מועצת השורא של המג'אהדין (פלסטיני)</p>	 <p>אנצאר בית אל-מקדס (פלסטיני)</p>	 <p>צבא האומה הסלפי בירושלים (פלסטיני)</p>
 <p>חטיבות אל-נאצר צלאח אל-דין - לואא' אל-תוחיד (פלסטיני)</p>	 <p>פלוגות יחיא עיאש - (פלסטיני. קשור לארגון גדודי עבדאללה עזאם בלבנון)</p>	